

V presidendimatkal tehti Jänedal Musta Täku Talli ees ka juba traditsiooniliseks saanud ühispilt koos president Arndold Rüütliga.

Foto Jänedal Mõisa kodulehelt

LÜHIDALT

Eesti väikelinnade talimängud 2008 tulemused

Tapa valla meeskond osales eesti väikelinnade talimängudel Otepää vallas Sihval Pühajärve põhikoolis. Kuna lumeolude tõttu talvealad jäid ära, siis arvesse läks seekord viis parimat ala seitsmest. Tapa vald osales kokku kuuel alal ning saavutas 17 võistkonna hulgas 11. koha, mis on viis kohta kõrgem 2007. aasta eesti väikelinnade talimängude lõpptulemusest.

Tapa vald korraldab 2011. aastal Eesti Väikelinnade Talimängud
www.tapa.ee

Selgus eesti kirjakeele konverentsi sümbolika

“Eesti kirjakeele konverents 100” ametlikult kasutatava sümbolika autor on Tapa vallakunstnik Liina Kald.

Kõik sümbolika kasutamisoigused kuuluvad Tapa vallavalitsusele.

Presidendimatk meelitas oma austajad kohale

1. märtsil kuulutas president Arnold Rüütel avatuks Aegviidu raudteejaamast Jänedale viiva, juba viiendat korda toimuva rahvamatka. Võimalik oli valida lühema ehk viiekilomeetrise ja pikema ehk kümnekilomeetrise raja vahel.

OÜ Jänedal Mõis juhatuse liikme Kalle Sommeri hinnangul osales matkal ligikaudu 800 inimest, täpset arvestust keegi ei pidanud. „Kokad valmistasid 400 liitrit hernesuppi ja katlad söödi tühjaks,” sõnas ta.

Kuigi sinise piirkonna talvine suursündmus on lumerohketel talvedel toonud rahvamatkale kuni paar tuhat inimest, siis väiksem talispordihuviliste arv korraldajaid ei kurvastanud – kohale tulid ikkagi presidendimatka austajad, keda ei

hoidnud kodus ka lumevaene ja vesine talv.

Traditsiooniliselt tõi kõige rohkem matkalisi kohale AS Elektriraudtee rong Tallinnast. Matkalisi võttis vastu Tapa Linna Orkester, tervitussõnad ütlesid Lääne-Viru maavanem Urmas Tamm, Aegviidu vallavanem Tõnis Väli ja Tapa vallavanem Kuno Rooba.

Peale ühispildistamist president Arnold Rüütliga algas kõigi kaela-kaardi soetanute vahel loosi-auhindade väljalootamine. Peauhind oli Husgvarna Eesti poolt väljapandud 5000-kroonine kinkekaart. Loosilauda aitasid täita veel Jänedal Lõõgastuskeskus, AS Elektriraudtee ja Tapa vallavalitsus.

Uuendusena olid korraldajad sellel aastal eelnevalt kuulutanud

välja konkursi parimale matkakostüümile ja fotokonkurssi rajal tehtud pildidest.

„Parimaks matkakostüümiks nimetas žürii tallinlanna Elme Põdra riietust, kes kandis 50-ndate aastate aegset suusakostüüm, meenutades värsket nõukogude volinikku, kes on tulnud kodanlikku hõngu suusaradadelt välja juurima,” ütles Tapa vallavanem Kuno Rooba.

Fotokonkurssil anti välja kolm preemiat. Esimene preemia kuulus Urmas Jegorovile, II preemia Marge Ulmile Koselt ja III preemia pälvis tapalane Andrea Ränikivi. Järgmine, arvult kuues presidendimatk toimub järgmise aasta 28. veebruaril.

Signe Kalberg

Tapa vald tähistab eesti kirjakeele konverentsi 100. aastapäeva

30. mail 2008. a möödub sada aastat päevast kui Tapa linnas peeti esimest kirjakeele konverentsi.

Tapa linnas sõlmisid Tartu ja Tallinna keelemnõukud keelerahu, ületades sellega omavahelised erimeelsused ja vastuolud. Sõlmiti kokkulepped eesti kirjakeele ühtlustamiseks. Julgelt võib väita, et sellel päeval kokkulepitud kirjapilt võimaldab, täna saada kirjutatust ühtemoodi aru kogu riigis. Tapa linn valiti konverentsi korraldamise paigaks, kuna vastuolus olnud Tallinna ja Tartu linna keelemnõukud ei olnud nõus teineteisele külla sõitma. Järgnevad kohtumised

peeti 1909 Tartus, 1910 Tallinnas ja 1911 Tartus. Alates 1978. aastast on kirjakeele päeva tähistamiseks toimunud regulaarselt Tapa linnas juubelikonverentsid.

14. märtsil toimus linnaraamatukogu emakeelepäev “Kodu oleme me ise,” kus tehti kokkuvõtteid valla õpilastele korraldatud luulevõistlusest.

2. aprillil rahvusvahelisel lasteraamatute päeval tehakse kokkuvõtteid valla õpilastele korraldatud joonistusõistlusest “Olen maa ja mere laps.” Näitus “Joonistan kodu” väljapanek Tapa valla laste omaloomingust laste- ja noorteosakonnas.

30. mail kell 9.30 taasavatakse mälestustahvel Tapa muusikakooli seinal, kell 10 toimub kultuurikoja eesti kirjakeele konverents 100 ja tehakse kokkuvõtteid kirjandite võistlusest, kell 13 algab kultuuri-programm. Tapa vallavalitsus andis välja sel puhul kaks eritemplit ja postkaardi.

Sündmusi organiseerivad Tapa vallavalitsus, Tapa linnaraamatukogu, Tapa valla kirjandusklubi koos Tapa muuseumi, Tapa kultuurikoja ja kõikide Tapa valla koolide ja lasteaedadega.

Indrek Jurtšenko,
Tapa valla kultuurispetsialist

LÜHIDALT

Juubelikontsert

28. veebruaril kogunesid valla eakad ja ka nooremad kultuurikotta, et osa saada kontserdist, mis oli pühendatud Eesti Vabariigi 90. sünnipäevale.

Laps, vaata, see on minu ja sinu isamaa.

See ilus maa on meie, on meie Eestimaa.

Nende ilusate sõnadega juhatas pärast vallavanema Kuno Rooba tervitust aastapäevakontserdi sisse Laine Thomson. Isamaalisi luuletusi Irma Elstroki esituses täiendasid ansambli Kanarbik päevakohased laulud. Eakate rahvatantsurühm Eideratas esitas kaks tantsu.

Gümnaasiumi 1. kl õpilased laulsid laulu kodumaast, esitasid oma tehtud luuletusi ja tantsisid koos Eideratta rahvatantsijatega tantsu “Emakene, memmekene.”

Regivärsi Eestimaa ajaloo kandis ette värsikirjutaja Asta Kõhelik Lehtsest. Rahvatantsijatelt veel mõned huvitavad tantsud ja hõõraski pidu otsa saama. Pidulõppes ühislauluga “Eesti lipp.”

Lilledega tänati juhendajaid ja kõigile peolistele oli valla poolt ühine teelaud kaetud.

Elvira Belials, Eideratta tantsija

Kersti Burk sai aastapreemia

29. veebruaril anti Tallinnas Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastapreemia Kersti Burkile.

Tapa linnaraamatukogu juhataja Kersti Burk pälvis aastapreemia valla raamatukogude ühendatud süsteemi eduka tööerakendamise eest.

VT, 29.02.08

Mõtteid veebruarikuu tähtsündmustest

Eesti Vabariigi 90. sünnipäeva üritustel osalemine, seal kuuldu ning kogetu pani mõtlema ja oma mõtteid korrastama mitte ainult mind, aga ma arvan, et ka paljusid kaasmaalasi, kaaslinlasi. Avaldan veidi kilde oma mõttemaailmast!

Meeldiv oli kogeda, et peaaegu iga korraldaja, kõneleja, kirjutaja püüdis anda endast parimad mõtteväljatused ning ideed elamiseks paremas Eesti Vabariigis. Kõigepealt korrastame iseenda mõttemaailma ning siis hakkame ümbritsevat muutma, parandama, täiustama. See on üheks tähtsamaks printsibiiks tegelikult ka lapse maailmavaadete kujundamisel – lähemalt kaugemale!

Väga sisukas ning sügavamõtteline oli Tapa vallavanema kõne 24. veebruari hommikul Tapa keskväljakul. Selles kõlasid mõtlemapanevad üleskutsed kasvavas vabariigi kasvamisest soodustavate ning esivanemad väärtushinnanguid edasi kandma kohustatud elanikele – meile kõigile! Tõepoolest on aga nii, et neid terveid väärtushinnanguid kiputakse hoopis unustama. Vallavanema sõnade järgi ei ole tähtis, milline on presidendi kõne sisu, vaid hoopis tähtsam on see, mis kleiti kandis ta abikaasa ja mitu kilokest on jälle juurde võetud. Tõepoolest, kas on siin elus tähtsam sisu või vorm. Aga ilma sisuta ei saa ju täiuslikku vormi, või kuidas?

Valusate aegade kütkest meid vabastanud esivanemad soovisid ju ka, et tulevik oleks täiuslik, mitte täis pilkeid ning teineteise mustamist. Soovisid, et aus töö toidaks peret, mitte „hiilgavate“ mõtete väljamõtlemine, kuidas saaks kaaslase firmat või ettevõtet pankrotti ajada. Kindlasti soovisid nad ka seda, et me ei märkaks teiste juures ainult vigu, et oma sulgi värvikamalt saputada, vaid hooliksimise sellest, et meil on kõrval kaaslane, kelle hästiminekute üle rõõmus olemine toob omagi õuele päikese!

Ja õppimine. Ka see on tähtis, sest nii kaua, kui me tunneme, et tahame midagi teada saada, uurida, lugeda, kaasa mõelda, julgeme oma mõtteid väljendada, nii kaua me liigume edasi iseenda täiuslikumaks muutmise poole.

Siinkohal meenub jälle 24. veebruari hommikukohvi kultuurikojas, kus Tapa kirikuõpetaja Reet Eru oma ilusas kõnes pani kõigile südamele: „Ärge omandage vaid haridust, vaid tähtsamat veel – haritust!“ Olen päri sellega, sest ega haridus ei tähenda sugugi haritust. Oskus olla haridusega ja haritud inimene on tänapäeva Eestit edasiviivaks ja küpseid väärtushinnanguid kandvaks hinnatud kodanikuks. Oleks

neid vaid rohkem nii kollektiivis, naabruses, lähemal ja kaugemal!

Nii tore oli osaleda 22. veebruari öhtul kultuurikojas EV 90. aastapäeva ja Tapa valla aastategija 2007 pidulikul üritusel. Tore sellepärast, et meie vallas on nii palju tublisid inimesi. Osa nendest oli esitatud aastategija nominentideks ja minulgi oli au olla üks nende hulgast. Olen uhke ja tänulik selle võimaluse eest. Südantliigutav oli vastu võtta inimeste õnnitlusi ja kogeda nii palju sooje pilke ja positiivseid soovide edaspidiseks. Suur tänu kõigile südamlikele ja heasoovlikele kaaslastele. Õnne võitjatele ja hoolige ning hinnake neid, süvenege nende ja ka teiste esitatud kandidaatide tegudesse ja te olete jälle natuke rikkamad, sest teistelt õppimine on kõige parem viis oma silmaringi laiendamiseks ning ka ise millegi väärtusliku kordasaatmiseks.

Vaimsed ressursid, mida kannab edasi traditsioon, on ühiskonna kullakambriks. Järgepidev traditsioon on kuulata igal aastal 24. veebruaril presidendi kõnet. Olen neid alati tähelepanelikult kuulanud ning ka pärast hiljem süvenenud nendesse, sest paraku pole ette loetud jutu tarkusteraade mõistmine alati nii kiire, kui hiljem teksti süvenenult läbilugemise käigus.

Palju mõtteid oli just sellele tähtpäevale mõeldud erinevates sõnaseadmistes, kuid midagi oli siiski kõigis ühist. Selleks oli pilguheit tulevikku, selleks oli veidi ka manitsust ning meeldetuletamisi. Et oleks mõelda tulevikule, peame mõtlema tänasele, peame hoidma tervist, et keskmine suremise iga ei nooreneks aasta-aastalt vaid vananeks.

Peame korrastama haridussüsteemi, et õpetaja oleks autoriteet, omades õigusi korrale kutsuda kasvamatut ning karistamatuse tundes üles kasvanud jõmmi, mitte nagu Vanas-Kreekas ori, kes lapsi kooli viis ja sealt jälle ära tooma oli usaldatud. Orjal on tänapäeval teine tähendus, aga pedagoogi mõiste ei vääri seda ammugi!

Peame paljut veelgi muutma, et oleks parem, suurem, kodusem, kindlam siin olla ja elada. Lõpetuseks sõnad president T. H. Ilvese aastapäevakõnest: „Just nüüd, kui me ei pea enam igapäevaselt muretsema oma kultuuri elusoleku pärast või lahendama teravaid toimetulekumuresid, peaksime leidma tahtmist midagi teisiti teha. Kui tahame olla suured, siis tuleb suhtuda põlgusega kõigesse väiklasse, vulgaarsesse ja laamendavasse. Kõigesse, mis mõnitab ja haavab ja teeb haiget.“ Mõtlemine siis ja kasvame koos tulevikku!

Mõtles Kairi Kroon

Tapa valla Lehtse teeninduspunkti saali oli kogunenud arvukalt inimesi, kes olid kõik huvitatud Lehtse kandi külaelulavdamisest. Foto Heiki Vuntus

Tulevikku astumise võtmeks on targalt oskuslik tegutsemine

Lehtse teeninduspunktis toimus sel teisipäeval kokkusaamine teemal „Külade arengusuunad Tapa valla Lehtse piirkonnas.“ Ürituse korraldaja oli Lehtse Talunike Selts. Osalesid Tapa vallavolikogu liikmed, vallavalitsuse esindajad ja arenduskoja esindaja.

Koosolekul otsustati hakata koostama Lehtse kandi arengukava, milleks moodustati töörühm koosseisus: **Piret Pihel, Tiia Kaasik, Tiina Laanemets, Alari Kirt, Mart Lees, Leelo Jürimaa ja Helle Sild.** Tegevust koordineerib ja nõustab valla arendusnõunik **Vahur Leemets.**

Järgnevalt toome ära Piret Piheli ettekande, mille ta pidas eelnimetatud koosolekul.

“President Toomas Hendrik Ilvese vabariigi aastapäeva kõnest alguse saanud mõttevahetus teemal Eestist aastal 2018 on leidnud meedias elavat vastukaja. Kui tahame end leida kümne aasta möödudes arenenud demokraatiaga riigist, siis pole sinna võimalik jõuda riiki juhtides praegusel viisil.

Niisiis selgub, et seisame täna teelahkmel, et otsustada, kas rahvast peavad juhtima poliitikud oma parema äranägemise järgi või tuleks poliitikutel hoopis rahva tahtest juhinduda. Õige tegutsemise korral on Eestit edasiviivaks käitumisviisiks just teine variant.

Lähema kümne aasta arengu võtmeksõnaks peab saama koostöö. Ainult nii on võimalik, et poliitilised kildkonnad lõpetavad Eesti riigikõie igauks enda suunas sikutamise, suudavad välja tulla võimalolija aupaistest, lähevad mõtetes tagasi rahva sekka ning alustavad diskussiooni. Ainult sellise tegevuskavaga võime ennast aastal 2018 seada ühte ritta selliste demokraatiatega, nagu on omane Põhjamaadele ja vanadele Lääne-Euroopa riikidele.

Juba feodaalajastul oli selge, et kui alamad klassid vanaviisi enam elada ei taha ning kui valitsevad klassid endistviisi elada ei saa, järgneb niisugusele olukorrale revolutsioon. Eesti eelseisvaks revolutsiooniks peakski saama võimalikult tihe, ülevalt alla ja alt üles suunatud koostöö heaoluriigi poole liikumisel.

Kogu valitsuse tegevus peaks olema suunatud terve eesti elu ja olu edasiviimisele, enesestmõistetavalt ka maapiirkondade arendamisele. Need on kasvõi investeeringud tee-

desse, koolimajadesse, telefoni- ja internetiühendusse, samuti kulutused koolitustesse ja nõustamisse või siis kodukandiliikumise toetamiseks.

Valitsuses 8. veebruaril 2007 heaks kiidetud maaelu arengukava kohaselt on aastail 2007–2013 võimalik kasutada avalikku raha põllumajanduse ja maaelu toetamiseks 14,5 miljardit krooni. 2008. aasta riigieelarvest saab põllumajandusministeeriumi valitsemisala 5,4 miljardit ja keskkonnaministeerium 2,5 miljardit krooni. Enamik neist kulutustest on olemuslikult seotud maapiirkondadega.

Politoloog Tõnis Saarts arvab, et Eesti kuulub rohkem Ida- Euroopa riikide hulka, kui Põhjala riikide hulka. Põhjamaades on võim väga detsentraliseeritud ja neil on omavalitsused väga tugevad, meil on lood vastupidi. Põhjamaades on asjade arutamine auses, kõiges üritatakse läbi rääkida ja konsensus leida. ”Eestis on majoritaarne poliitikategemise stiil, maakeeli öeldes tähendab see tankiga üle sõitmist,” selgitas ta.

Eestis on ülekaalus maskuliinsed ehk tugevad väärtused - eeskätt raha ja karjäär. Põhjamaades aga feminiinsed ehk pehmemad väärtused - keskkonnakaitse, sallivus, võrdõiguslikkus.

Inimesed tajuvad teravalt ühiskonna kitsaskohti, ent peavad süüdlaseks enamasti kedagi teist - poliitikut, ärimehi, parteisid, ametnikke või riiki, mõtlemata, et alustada tuleks iseendast, muutes oma enese käitumist ja hoiakuid. Sageli ei osata näha seda, kuidas „ühisel ehitatud meie riik“ algab rohujuure tasandilt. Riiki tajutakse kui midagi kauget ja võõrast, mis peab teenima kodanike huve, mitte vastupidi. Eesti arengu võtmeküsimuseks on kasvatada inimestes kodanikumeelsust, taastada inimese ja ühiskonna vaheline side. Iga inimene peab tundma, et ta on väärtuslik ja et tema ülesanne on panustada ühiskonna heaolu loomisse – mis omakorda tagab tema enda õnne.

Leitakse, et suurimaks takistuseks väärtuste arendamisel on majandusliku esiplaanile seadmine ja sellest tulenevalt sotsiaalsete väärtuste õigustamatu tahaplaanile asetamine, pikaajaliste arenguprioriteetide tahaplaanile tõrjumine. On ju naeruväärne mõelda, et näiteks riigi arengut puudutavate otsuste tegemine on poliitikutel ja ametnikele asi, majanduskasv ettevõtjate asi ning kodanikuühenduste asi siis vastavalt

kahe eelmise tegevusest tekkinud probleemide kordajamine

Ühiskondliku arengu seisukohalt on aga kõige olulisem kasvatada inimeste hoolivust, sallivust, usaldust, vastastikust lugupidamist, kodanikuaktiivsust ja vastutustunnet.

Demokraatlikele väärtustele vastav käitumine eeldab teadmisi ja teadvus- tatult planeeritud tegevust, mida peab õppima. Selleks on vaja ühiskonna programmi ja toetust (nt kirjanduse, nõustamiskeskuste jne näol). Näiteks naaberriigis Soomes pööratakse suurt tähelepanu väikeste laste vanemate nõustamisele ja toetamisele, muudetud on ka lasteaia- ja algklasside õpetajate koolitamise programme.

Rohkem tuleks otsida võimalusi, kuidas riiklik sektor saaks aidata kaasa mittetulundusühingute positiivsetele algatustele, muutes need jätkusuutlikuks. Väärtusarendusse tuleks kindlasti kaasata ka erasektor, võimaldades ettevõtetele arendada välja pikemaajaline koostöö mõne MTÜga või toetades avaliku sektori tegevusi. Praegu on puudus eelkõige riiklikust strateegiast, mis võimaldaks panna avaliku, era- ja kolmanda sektori väärtusarenduse alal koostööd tegema ja tekitaks ühistegevuse alusel sünergia.

Selgunud on, et paljud ettevõtjad ei pea piirkondliku strateegia koostamist oma ülesandeks ja arvavad, et see on just valla ülesanne. Maapiirkondades peaaegu puuduvad ettevõtjate ühendused. Mitmed omavalitsused näevad teistes sektorites, eriti mittetulundussektoris, mitte niivõrd võrdset partnerit, kuivõrd abivajajat.

Lehtse Talunike Selts on hoidnud igas mõttes madalat profiili. Me ei ole käinud käsi pikal toetus küsimas omavalitsuselt ja pole olnud ka aktiivsed ühiskonna asjades kaasa rääkimises. Soovime oma missiooni suunata peale igapäevase tootmise ka meie külade arengusuundade väljatöötamisel osalemisele.

Oleme täna kokku tulnud selleks, et arutada rahvaga probleemidest, mis on takistanud paremat arengut Lehtse piirkonnas. Me peaksime oma tööga kogutud kapitali panema uusi ja tarku asju tegema, mitte püüdma samu asju uuesti teha. Jäätavatele väärtustele keskendumine laseb meil näha ja eristada olulist vähemtähtsast.”

Heiki Vuntus

Lõõgastuskeskus päästab pimedast aja masendusest

Kaamose eest võib põgeneda mõneks ajaks soojale maale, naerda juurde energiat komöödiat vaadates või siis otsida üles kõige lähemal asuv lõõgastuskeskus.

Jäeneda Lõõgastuskeskus avas ukse eelmise aasta septembris ja on üllatuseks paljudele, sest külastemaja süngest ja räämas keldrikorrust ei tunne keegi ära.

Ka parima tahtmise juures pole võimalik ühe päevaga kõike protseduure oma nahal katsetada, saunas konte pehmendada või vannis liguneda. Proovida tasuks aga kõike ja leida endale sobivaim.

Pakutava seast on tõesti raske valikut teha, kõik 20 protseduuri teenust tunduvad vajalikud. Ahvatlevad on vannide nimekirjast Cleopatra piimavann, hapnikuvann, muda-soolavann.

Kuna oma nahal peab ikka kõike järgi proovima, siis viimasest alustangi. Kuuma vannivette puistatakse pruuni pulbrit, mis esialgu haiseb ikka vängelt muda järgi. Lahustudes jääb vanni kuldsest-pruunikas vesi, mis meenutab rabavett ega lõhna enam ärritavalt. Keha lõõgastub, valutavad liigesekohad ei annagi enam tunda ja probleemid jäävad väiksemaks ja väiksemaks.

Kui vann läbi, otsin üles vesivoodimassaaži, mis sobib hästi spordipingele või tööstressi maandamiseks, ainevahetuse ja vereringe parandamiseks. Vee sulin rahustab ja kuna vesimadratsil ei puutu keha kokku veega, võib julgelt tukastada. Vesivoodi massaažiseade pakub peaaegu kõiki soojaravi, vesimassaaži ja klassikalise massaaži eeliseid. Arvuti taga istumisest kange keha ei oska oodatagi, et ühekorraga nii palju tema heaks tehakse ja saadab ajju teate, et tema ei kavatsegi enam liigutada, tulgu peast kuitahes palju käsklusi. Selle peale teeb ka mõistus puhkepausi ja sa lihtsalt tunned, kuidas aeg läbi voolab, viies kaasa väsimuse, pinged, talvise masenduse.

Paraku ei kehti lõõgastuskeskus ütlus, et "ega küll küllale liiga tee." Teeb süiski, eriti kui püüda ajanapuspel ühele päevale võimalikult palju protseduure kinni panna. Kindlasti tuleks võtta aega pärast protseduuri pool tunnikest puhata, juua tassike raviteed ja alles siis koduteele asuda. Et teine kord uuesti tulla.

Järgmine kord hüppan tsirkulaar-massaaživanni, kuhu on lisatud rahustavat kadakaürti. Pinges lihased niutsuvad õnnest, kui veejoad neid masseerima hakkavad. Soe vesi rahustab, meelsasti laseks mõnust silma looja, kuid siis oleks oht vee alla vajuda. 20 minutit kaob märkamatu, vannist välja ronides on keha roidunud ja palub veidi puhkust.

Tark on oma keha kuulata ja talle hingetõmbeaega anda. Kuna soe vesi on lihaseid pehmendanud, on paras aeg lasta neid veidi venitada ja mudida. Seda võib lasta teha ka massaažilual, kuid katsejänesena proovin süiski järgi kivimassaaživoodi. Hoiatan ette – kui sellele teelsoojenduse taheita, siis kostub eelse suust nii mõnigi oie, sest kanged lihased ja selgroog hoiavad harjumuspärasest olekust kinni. Seepärast võiks veidi enne

Ülemisel pildil on puhkenurk lõõgastuskeskuses ja alumisel saunamõnude nautimine infrapunasaunas.

Fotod Jäeneda Lõõgastuskeskuse arhiivist

vannis liguneda.

40 minutit massaaživoodil ja lamaja on saanud nii refleksoteraapiat kui punktmassaaži. Keha mudivate-venitavate soojade kivide abil peaks siit saama leevendust lülisamba ja kaaluprobleemide puhul, paraneb naha seisukord, aitab ennetada insulti ning infarkti ja sobilik veel mitme haiguse raviks ja profülaktikaks. Kui sealt tõusta, tunduvad käed ning selgroog pikemana, ristluud liikumavad ja vähemalt viis aastat on turjalt kadunud.

Võlvidega soolakoobas oleks nagu täiesti teine maailm. Koopa tegemisel kulub kaks tonni jämedat soola, seda pihustab õhku protseduuri ajal vastav masin. Võtab hästi ninalõõrid lahti ja nagu targemad inimesed teavad, kasutatakse eelkõige krooniliste hingamisteede haiguste, sealhulgas krooniliseks muutunud astma, bronhiidi, põskkoopapõletiku, nohu ja kurgumandlite põletiku raviks. Samuti sobib soolaravi nahaprobleemide, stressi, unetuse ja liigesepõletikude puhul.

Kui mehed kipuvad lõõgastuskeskuses eelkõige saunamaailma, siis naised ahvatleb Fango kehahoolitus. Kõigepealt kooritakse keha vanadest naharakkudest, siis kaetakse kaelast saati mudaga, mähitakse kilesse ja lastakse sooja vette. Tsel-

luliit sulab, nahk nooreneb, liigne vedelik tuleb koos jääkainetega kehast. Pärast muda mahapesemist niisutatakse nahka vastava kreemiga. Jumalik tunne nii hingele kui nahale. Riided ja jalanõud on korraga suureks jäänud - milline rõõmus üllatus.

Sametine nahk on ka Tiibeti iidne ravimassaaži ehk meemasaaži tulemus. Keha annab ära "saastunud energia", mesi annab aga naha kaudu vereringesse sisenedes organismile otseselt edasi oma head raviomadused.

Reiki ehk energiaravi kosutab, tervendab, tasakaalustab keha energiakeskuseid. Ega muud polegi vaja teha, kui vaid vaikselt lamada ja tunned soojust kehal. Vahel võtab see soojust otsaesise märjaks, rammestus ja isegi uni on aga märgiks, kui väga keha on abi vajanud.

Lõõgastuskeskus väärib oma nime. Kui uksest sisse astudes on meil hinges kaasas probleemidekuhi, ölad on need all kühmu vajunud ja kange kael ei suuda mõtlemisest raskeks muutunud pead püsti hoida, siis siit lahukes mitte ainult ei näi, vaid oledki noorenenud ja rõõmsam.

Signe Kalberg

Tapa gümnaasiumi 1. b klassi õpilased harjutasid sel teisipäeval hoolega ilusa käekirjaga kirjutamist.

Foto Heiki Vuntus

Tapa gümnaasiumi algklassiõpilaste eesti keele nädal

On keeli maailmas palju.

Mõnest kenasti aru saan.

Mõistan tõsiseid jutte ja nalja
ja tunnen grammatikat.

Kuid oma südame viisi

iibes keeles vaid kuulutan.

Ühes ainumas keeles süiski
mutan, naeran ja luuletan.

Sõnadel on südames pesa... Hea sõna annab palju sellele, kellele öeldakse ja sellele, kes ütleb. Sõnadega saab luuletusi teha, mängida ja ülesandeid nuputada. Sõnadega saab laulda ja sõnu saab kirjutada. See kõik oligi meie kooli algklasside õpilaste selle aasta eesti keele nädala mõtteks – SÕNA JA SÕNAMÄNGUD.

Millega siis lapsed sel nädalal tegelesid?

• **10.–13. märtsini** said kõik õpilased vaadata kooli raamatukogus näitust raamatutest, kus sees sõnamängud ja nuputamisülesanded. Õpilased said huvipakkuvast ülesandest teha paljundust ja seda pärast tunde raamatukogus lahendada. Kõikide tublide nuputajate töödest tehti näitus.

• **10. märtsil** toimus igas klassis eesti keele tunnis omadussõnade mäng – MISSUGUNE ON MEIE KOOL? Kõige sobivamad sõnad Tapa gümnaasiumile kirjutati klassi ühistööle. Iga klassi töö pandi tervele kooliperele uudistamiseks 1. korruse stendile.

• **11. märtsil** kutsus õppealajuhataja Tiina Piip kõiki lapsi ilusa käekirja tundi. Selles tunnis püüdis iga õpilane kirjutada oma kõige ilusamat kirja. Ka need tööd panime kogu kooliperele 1. korrusele vaatamiseks.

• **12. märtsil** sai iga klass ühe sõna. Ülesandeks oli kahe päeva jooksul klassis ühiselt mõelda selle sõnaga salmike. Salmikeses pidi just antud sõna erilisel kolama jääma. Selle töö ettekandmine toimus 14. märtsil aulas.

• **14. märtsil** kogunes algklassipere aulasse, et tähistada koos EMA-KEELEPÄEVA ja teha kokkuvõt-

ted eesti keele nädalal toimunust.

Ühise eesti keele tunni juhatasid sisse õpetaja Juta Ruditsenko laululapsed, kes laulsid laule ilusast eesti keelest. Räägiti toimunud sõnamängudest ja ilusast käekirjast.

S siis hakkasid aulas olevale ekranile ilmuma sõnad, mida koos loeti:

SÕNA ON HEA JA SÕNA ON PAHA.

PAHA SÕNA HEA LAPS ÕELDA EI TAHA.

HEA SÕNA TOOB RÕÖMU KÕIGILE –

SINULE JA MINULE.

Kuidas ilus sõna ja viisakas käitumine päeva meeldivaks muudab, rääkis tundi palutud koolitadi Lea.

Pärast seda said lapsed kõik koos mängida õpetaja Lea Oja poolt arvu-tiga ettevalmistatud sõnamänge.

Nüüd oli aeg igal klassil ette anda oma "kodune töö" – salmike, kus peidus sõna. Leitud sõnadest sai aula lavatreppidele õpetlik mõte:

ÕELDUD ILUS SÕNA TEEB PALJU HEAD.

SEDA SA ALATI MEELES PEA.

Ühise eesti keele tunni lõpetuseks ütlesid tänu sõnad kõikidele lastele ja õpetajatele nädala korraldanud õpetajad. Õpetaja Lea Oja, Elle Paju ja Pilvi Kangas lugesid algklassiperele emakeelepäeva lõpetuseks ette 4.a klassi õpilase Ragnar Vissaku luuletuse:

Ei saa me läbi keeleta,
ei saa me läbi meeleta.
Suus on mul eesti keel,
see on mu emakeel.

Peas mul mõte meelitat,
eesti keelt ta veeretab.
Eesti keelt ma armastan,
sellest rõõmu tunnen ma.

Ei saa ma läbi keeleta,
oma armsa emakeeleta.
Koolis õpin keeli veel,
aga armsaim on emakeel.

Õpetaja Pilvi Kangas

Tulemas on suur koristuspäev

Me oleme kõik mööda metsateed jalutades näinud koledaid prügilasusid, mis sunnivad pilku eemale pöörama ja sammu kiirendama.

Minnes sõprade või perega piknikku pidama, tuleb enamasti tükk aega otsida enne kui leiad koha, kus kellegi vanad olmejäätmel silmanurka ei kriibi. Selline pilgu kõrvalpööramine on aga on tekitanud olukorra, kus prügi tuleb aina juurde ja juurde ning puhta koha leidmine läheb järjest raskemaks.

Eesti Vabariik tähistab sellel aastal oma 90. juubeliaastat.

Tule tee endale ja oma kodumaale kingitus ja korista koos meiega Eestimaa tema 90. sünnipäevaks puhtaks!

Eesti avalikus ruumis vedeleb tänasel päeval ligi **7000 tonni** illegaalset prügi, mille ära koristamiseks ühel päeval on vaja ligi 40 000 vaba-

tahtliku abikäsi.

Suur koristuspäev toimub 3. mail.

Koristuspäeva käigus likvideeritakse need illegaalsed prügiladestuskohad, mis on kantud "Teeme ära 2008" kaardile (www.teeme2008.ee). Selleks, et saaks võimalikult palju prügihunnikuid Tapa vallas koristatud, palume vallaelanike abi nende asukohtade kindlaks tegemisel.

Kui olete märganud prügihunnikuid looduses, andke nende asukoht teada e-maili aadressil krista.pukk@tapa.ee või kirja teel aadressil (Tapa vallavalitsus, Pikk 15, 45106 Tapa). Kirjeldage võimalikult täpselt prügihunnikute asukohta ja lisage kindlasti oma kontakttelefon. Eelpool nimetatud infot ootame 28. märtsiks 2008.

Krista Pukk,
Tapa VV keskkonnaspetsialist

Rahuloluks pole põhjust

Kohalike teede ja tänavate hoiuks eraldab majandus- ja kommunikatsiooniministeerium Tapa vallale 6,5 miljonit krooni. 2007. a saadud 4,2 miljoni krooniga võrreldes on kasv märkimisväärne. Selliseid andmeid võis hiljuti lugeda ajalehest Virumaa Teataja.

See on igati rõõmustav, sest kui raha on rohkem, siis saab ka töid suuremas mahus teha ning selle tagajärjel peaks teede ja tänavate olukord paremaks muutuma. Peaks nagu loogiline olema. Aga kas meil Tapal ikka on nii? Tapa linnas möödunud aastal tehtud tänavate remonditööd ei kannata küll mingit kriitikat. Vallavalitsuse kohtumisel vallarahvaga räägiti midagi kokkuhoiust, raha vähesusest, tänavate pindamisest, mis pidavat olema tunduvalt odavam kui asfalteerimine – ainult 300 kr/m².

Aga kas on üldse vaja teha tööd nagu on tehtud Kesk ja Nooruse tänaval, sellise kvaliteediga töid on mujalgi. Raha on kulutatud aga tulemust ei ole. Augud tänavakattes, veelombid, ebatasane tee, lahtine killustik. Kas keegi meie valla ametnikest kontrollis töö kvaliteeti? Kas meie vallas ongi kombeks praagitegemise eest maksta samuti nagu mujal korraliku töö eest. Mujal parandatakse mittekvaliteetne töö tegija kulul, aga kuidas meil on?

Linnas liikudes hakkavad silma peale halvas korras tänavate ja kõnniteede tühjana seisvad hooned, kinnilöödud akendega jaamahooned ja palju muudki silma riivavat. Peatänava ääres asuvad majad ootavad juba ammu värvimist. Linnas on palju vabu kortereid, lausa ebaharilikult palju nii väikese linna kohta.

Hiljuti hakkasid mulle silma andmed, kust selgus, et kahe viimase aasta jooksul on Tapa valla elanike arv vähenenud 434 inimese võrra. 2006. a jaanuari seisuga elas meie vallas 9328 inimest. 2008. a. 1. jaanuariks oli neid järele jäänud ainult 8894. Lahkunute arv on väga

suur. Arengukavas on küllaarenguesmärgidena kirjas Tapa valla elanike arvu stabiliseerimine ja sellise elukeskkonna loomine, kus noortel peredel on hea ja turvaline elada.

Tegelikkuses on see kõik ainult lubadusteks jäänudki. Tapal töökohati napib, tööl tuleb käia kaugemal. Töökoht tingib aga peagi ka elukoha muutuse. Lahkutakse sinna, kus on nii töö kui ka mugav ning turvaline elukeskkond. Lahkujateks on enamikus noored töövõimelised inimesed. Tapale võib aga kerge vaevaga ja võrdlemisi odavalt korteri saada. Tõsi on aga ka see, et need korterid asuvad kõik vanades majades, sest maju pole Tapale juba ammugi ehitatud.

Kes on siis need inimesed, kes nüüd meile elama asuvad? Tahaks täpselt, konkreetset selgitust valaametnikelt, kelle kompetentsi kuulub selliste probleemidega tegelemine. Mida on plaanis ette võtta olukorra parandamiseks? Kas on tulemas uusi töökohti, kas on loota, et lähitulevikus avab Tapal oma ukseid ka mõni uus kauplus või söögikoht? Millisena näevad valla ja linna arengut valla spetsialistid?

Meil on olemas valla ajaleht Sõnumed, internetis on valla koduleht, aga vallavalitsuse ja valaametnike töödest, tegemistest pole praktiliselt midagi kuulda. Kas suhtlemine vallarahvaga on tõesti nii ebameeldiv tegevus, et seda kohe kuidagi teha ei taheta.

Sama kehtib ka rahva poolt valitud volikogu kohta. Harva leiab mõne artikli, kus volikogu liikmed lahkavad mõnda tekkinud probleemi või tutvustavad oma tegemisi.

Tapa on meie kodulinn ja me tahame, et siin oleks hea ja turvaline elada. Praegune olukord ei ole seda aga mitte. Kas läheb meie elu paremaks või muutub Tapa pensionäride ja sotsiaalabi vajavate inimeste linnaks?

Helle-Anne Org

ÜKS PILT

Tapa kalmistul ladustatakse rämpsud ja jäätmeid lausa prügi mahapanekut keelava sildi kõrval.

Foto Oleg Tihomirov

Katkeid avaldamata kirjadest

Nad on kuskil olemas. Need kirjad. Aga avalikkusele kättesaadamatud. Paar nupuvajutust, ja nad kaovad, kustuvad. Enam ei näe neid keegi. Aga võib-olla pakuvad nad huvi ka kõrvalseisjatele, üldsusele? Sest nad räägivad tänasest päevast, puudutavad meid kõiki. Nii või teisiti!

Jäätmed. Jäätmete teke on paratamatus. Aga nendega tuleb mõistlikult ümber käia, et nad meie elukeskkonda ülemäära ei kahjustaks. Eesti Riigikogu võttis Jäätmeseaduse vastu juba 28.01.04. Seda on muudetud 11 korda, viimati 28.11.07. Seadus on pikk ja keeruline, aga ikkagi kaugel täiuslikkusest ja reaalsest elust. Muide, viimase redaktsiooni kehtivus lõpeb 30. 09. 2008. Tausta loomiseks esitan ainult paar lõiku sellest seadusest.

§71. (1) Jäätmehoolduseeskiri jäätmehoolduse korraldamiseks kohaliku omavalitsuse **üksuses** kehtestatakse volikogu määrusega.

(2) Jäätmehoolduseeskiri sätestab: 2) jäätmetest tervisele ja keskkonnale tuleneda võiva ohu vältimiseks või kui see pole võimalik, siis vähendamise meetmed, sealhulgas olmejäätmete regulaarne äravedu **tihedasustusaladelt** vähemalt üks kord kuu jooksul.

Jäätmeseaduse alusel võtsid kõik Eestimaa vallavolikogud vastu omad määrused, mis kordasi lühendatud kujul jäätmeseadust. Tapa vallavolikogu määrust võisid kõik lugeda ajalehes Sõnumed 9. juunil 2007. Ka mina lugesin ja jõudsin järeldusele, et miski ei klapi. 11.07.07 kirjutasin volikogu esimehele ja vallavanemale "Lõpp säästlikule eluviisile."

Nüüd on jäätmehooldust Tapa vallas pikalt ja põhjalikult kirjeldatud (volikogu määrused 11.01.07 ja 22.01.07 ning rahvale laiali saadetud buklett "Korraldatud jäätmevedu Tapa vallas"). Viimase on enamuse inimesi ka vast läbi lugenud ja kindlasti emotsionaalselt reageerinud. Mina tutvusin kõigiga põhjalikult ja olen ka hämmastunud. Bürokratiat on ees kuhjaga ning jäätmeveo tulevik tume! Järgnevalt mõned väljavõtted koos kommentaaridega.

„Arve esitatakse ka neile, kellel ei ole konteinerit, sest kõik liituvad automaatselt jäätmeveoga“.

See on ju jäätmemaks! Kõik kinnistuomanikud peavad **iga kuu** (või veelgi tihemini) maksuma jäätmemaksu. Kui jäätmemaks on õige ja põhjendatud, siis võiks selle lisada hoopis ühekordselt maamaksule! Vähem sekeldamist!

„Jäätmevedu toimub uue korra järgi vähemalt üks kord kuus“ Võiks

näha välja nii: Väikeelamus elab üks või kaks inimest (või on hoopiski elaniketa) ja segaolmejäätmete jaoks on 600-liitrine jäätmemahuti. Jäätmevedaja käib iga kuu (või isegi tihemini), prügi pole, aga esitab arve summas 105 kr. Korrektne ja seadusepärane! Ma ei oska ette kujutada, kust võtab see väikeelamu kuus 600 l olmejäätmel! Ning milline arvete ja protestide sadu läheb lahti! Selle asemel et säästlikult elada, tuleb hakata kunstlikult jäätmeid tootma, sest valla võim annab kvoodi ette – ühe kuuga olgu konteiner enam-vähem täis!

„5.(4) Olmejäätmete valdajal on õigus taotleda, et tema jäätmemahuti tühjendamine toimuks käesoleva korralis 1 sätetatust harvemini. Olmejäätmete valdaja esitab vastavasisulise kirjaliku ja **põhjendatud** taotluse Tapa vallavalitsusele. Olmejäätmete valdaja taotluse menetlemisel juhendatakse käesoleva korra 7(3) (vt!) sätetusest. Käesolevas punktis nimetatud olmejäätmete valdaja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsustab Tapa vallavalitsus oma korraldusega.“ Milline Canossa teekond! Vallavalitsus arutab, protokollib, kontrollib ja kui heaks arvab, siis lubab. Selle asemele, et lihtsalt fikseerida: tühjendamine toimub vastavalt vajadusele, kusjuures jäätmevedaja peab väljakutsule (helistamisele) reageerima kahe päeva jooksul. Kas vallavalitsuses tõesti on tööpuudus?

„Piirkonnas võitnud jäätmevedaja võtab ise jäätmevaldajatega ühendust uute lepingute sõlmimiseks“ Ma ei kujuta ette, mida see leping veel sisaldab, kui kõik on juba ette ära määratud. Vähemalt kliendil pole selles lepingus küll kaasa rääkimise võimalust.

Eriti veider on aga see, et iga Eesti vald ise omale „prügimääruse“ koostab! Midagi on...

Volikogu esimehe vastus oli ülimalt siiras. Vallavanem probleeme ei tunnistanud ja kordas tuntud „tõdesid.“

Aleksander Sile: „Teie mure koduvalla puhtuse ja ka vallavolikogu õigusaktide kvaliteedi pärast on mõistetav. Teie kiri lõpeb lausega "Midagi on..." vist mäda meie vallas? Tõepoolest, miks peab iga Eesti vald koostama "oma prügimääruse"? Miks kõik kinnistuomanikud on automaatselt liitunud prügiveoga? Miks olmeprügi mahuteid peab vähemalt kord kuus tühjendama? Miks jäätmehoolduseeskiri tundub nii "elukauge ja bürokratlik"? Kõik need Teie poolt esitatud küsimused kerkisid üles ka vallavolikogus selle määruse menetlemise käigus ja teki-

tasid hulgaliselt vaidlusi ja eriarvamusi. Paraku peab volikogu oma õigusloomes juhinduma ülimuslikest s.t Riigikogu poolt vastu võetud seadustest. Antud valdkonnas on selleks jäätmeseadus... See seadus sätestab üheselt ära valdade-linnade "prügimääruste" tegemise kohustuse, mahutite tühjendussageduse, automaatse liitumise ja võib olla et ka "elukauge ja bürokratlik" olemuse. Kodanikuna olen nii mõnegi Teie väitega nõus ja kahtlemata on jäätmekäitluse korraldamisel veel palju erinevaid, võibolla et ka lihtsamaid ja tõhusamaid variante, kuid ametisikuna pean siiski juhinduma Eesti Vabariigi seadusandlusest. Jääme lootma, et reaalne elu teeb ka selles eluvaldkonnas korrektiive ja me saavutame seatud eesmärgi – hästi korraldatud jäätmekäitluse, puhta looduse ja kõigi poolt aktsepteeritavad õigusaktid.“

Kuno Rooba: „Loomulikult on jäätmemajandus selline valdkond, mis puudutab iga inimest.

Üleminek uuele korrale saab kindlasti olema mõne kodaniku jaoks ootamatult järsk. Tuleb hakata maksuma. Sarnast suhtumist oli tunda ka kaupmeeste poolt, kui toimus üleminek pandipakendi süsteemile. Täna see süsteem töötab.

Kahjuks kumab Teie kirjust läbi, et Te ei ole määruse mõttest ja erinevatest võimalustest täielikult aru saanud. Soovitan Teil rahulikult ja ilma emotsioonita seda määrust veel lugeda. Teie toodud näide, "kohustus toota väikeelamus 600 l jäätmeid" näitab, et Te ei ole informeeritud võimalusest kasutada väiksemat kogumismahuti (alates 50l) või näiteks 80l prügikotti... Võib nõustuda Teie väitega, et määrus on bürokratlik. Võimalik, et aastate pärast, kui meil on kasvanud peale uus põlvkond keskkonnateadlikke elanikke, võib asuda määruse muutmisele. Täna see igapäevaelus puutume aga pidevalt kokku inimestega, kes põletavad jäätmed koduaias või viivad need metsa ja väidavad siis, et neil jäätmeid ei teki... Olen üllatanud Teie sellisest lahmivast lähenemisest nii olulise valdkonnale kui on jäätmemajandus. Loodan südamest, et mõistate jäätmeseaduse järgi kohalikele omavalitsustele pandud kohustusi ja olete ise säästliku eluviisi harrastajana teistele eeskujuks“.

(järgneb)

Lembit Joorits, Tapa valla kodanik, keda see prügimäärus küll otseselt ei puuduta

Hea Tapa valla elanik!

Koostamisel on Tapa valla üldplaneering. Selleks, et planeeringu tulemus oleks Sulle vastuvõetav, alustame juba lähteandmete kogumisel Sinu kaasamist. Ainult koos Sinu nägemusega vallast saame kokku panna planeeringu, mis ka tegelikult meie ühiste jõupingutuste kaudu realiseeruda saab. Tehes meiega koostööd, aitad ise kujundada endale meeldivat ja inimväärselt elukeskkonda. Juhul kui Sul jääb vastuste jaoks ruumi puudu, jätka vastamist lisalehel, tuues vastuse ees ära küsimuse numbri.

Kas Sulle meeldib Tapa vallas elada? ☐ jah ☐ ei
Miks?

.....

.....

.....

.....

Ettevõtlus ja töökohad:

1. Kas Sul on hetkel töökoht? ☐ jah ☐ ei
2. Kas Sa töötad Tapa vallas? ☐ jah ☐ ei
3. Mis tüüpi ja millise põhitegevusalaga ettevõtteid oleks vaja rajada Tapa valda? Millisesse konkreetsesse kohta?

.....

.....

.....

.....

Teenindavad asutused:

4. Kas Sa oled rahul olulisemate sotsiaalteenindusasutustega (lasteaed, kool, huvikeskus, raamatukogu, juuksur, hoolekande keskus, kauplus, jne)? ☐ jah ☐ ei Kui ei, siis miks?

.....

.....

.....

5. Milliseid uusi teenindusasutusi oleks vaja luua Tapa valda? Kuhu?

.....

.....

.....

.....

Elamuehitus:

6. Kas Tapa vallas on kohti, kus peaks hooneid lammutama või kuhu peaks kindlasti midagi juurde ehitama? ☐ jah ☐ ei Milliseid?

.....

.....

.....

7. Millist tüüpi majas elad Sa 5-10 aasta pärast? ☐ ühepereelamu ☐ ridaelamu ☐ korterelamu ☐ Mingi muu. Mis?

.....

Keskkonna olukord, looduskaitse:

8. Kas Sa oled rahul oma koduümbruse keskkonna olukorraga? ☐ jah ☐ ei . Mida võiks muuta?

.....

.....

.....

.....

Teed ja kommunikatsioonid:

- 9.Kuidas Sa tavaliselt liikled? ☐ jalgsi ☐ jalgrattaga ☐ autoga ☐ millegi muuga. Millega?

.....

10. Kas Sa näed probleeme linna/ valla liikluskorralduses?

☐ jah ☐ ei

Kui jah, siis milliseid ja kuidas neid lahendada?

.....

.....

.....

11. Kas oled rahul parkimisvõimalustega vallas? ☐ jah ☐ ei

Kui ei, siis kas ja kus kohas oleks vaja olukorda parandada?

.....

.....

.....

12. Kas olemasolev ühistranspordivõrk on rahuldav? ☐ jah ☐ ei

Kui ei, siis mis peaks olema teisiti?

.....

.....

.....

13. Kas Sul on võimalus kasutada isiklikke või avalikke sidevahendeid (telefon, internet)?

☐ isiklik ☐ avalik ☐ puudub kasutamisvõimalus

Valla areng:

14. Kas Sa oled rahul valla praeguse haldusjaotusega (küla/alevik/linna piirid)? ☐ jah ☐ ei Kui ei, siis miks?

.....

.....

.....

15. Milliseks peaks Tapa vald arenema lähima 10-15 aasta perspektiivis? Mis peaks olema teisiti?

.....

.....

.....

.....

16. Millega oleksid nõus Sina Tapa valla arengus kaasa lööma?

.....

.....

.....

.....

17. Milles näed Tapa valla peamisi arenguvõimalusi?

.....

.....

.....

.....

Võibolla on Sul mõni täiendav ettepanek?

.....

.....

.....

Üldplaneeringu koostamisest Tapa vallas

Tapa valla üldplaneeringut ja selle strateegilist keskkonnamõjude hindamist koostab Tapa vallavalitsus. Vajadusel kaasame koostamisse erinevaid konsultante. Kirjalikke ettepanekuid ja seisukohti planeeringu suhtes võib tuua Tapa vallavalitsusse. Oleme valmis vastama valla elanike küsimustele nii planeeringu kui planeerimisprotsessi kohta. Ootame kõiki elanikke osalema üldplaneeringu koostamist kajastavatel üritustel (läbiviimise aegadest ja kohtadest teatatakse täiendavalt maakonna ja valla ajalehtedes, valla kodulehel, raamatukogudes ja osavalla hoonetes ning külades asuvatel teadetetahvlitel).

Et Sinu arvamus jääks anonüümseks, palun too käesolev ankeet tagasi kas Tapa linna- või Lehtse, Saksi, Jäneda raamatukokku „Üldplaneeringu ankeetküsitlus“ kogumiskasti või Tapa vallavalitsuse postkasti Tapal Pikk 15 hoone ees.

Jõudu ja jaksu Sulle!
Tapa vallavalitsus

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

13. veebruar

- 1. Eraldati sotsiaalkorter kahele vallako-danikule.
- 2. Lehtse koduloomuuseumi katuse rekonstrueerimise edukakas hinnapakku-museks tunnistati OÜ Camus Vara poolt esitatud pakkumine.
- 3. Tapa kultuurikoja katuse rekonst-rueerimise edukaks hinnapakkmuseks tunnistati RAM Builder OÜ poolt esitatud pakkumine.
- 4. Määrati projekteerimistingimused söödahoidla renoveerimiseks Jäned a külas Jäned a õppe- ja nõuandekeskuse kinnistul ja veisefarmi rekonstrueerimiseks Raudla külas Raufarmi kinnistul.
- 5. Väljastati ehitusluba Tapa arenduskoja rekonstrueerimiseks.
- 6. Väljastati kirjalik nõusolek garaaži püstitamiseks aadressil Õhtu pst 23.
- 7. Nõustuti Moe külas asuva Mardi maaüksuse ostueesõigusega erastamisega ehitise omanikule.
- 8. Määrati Töörakõrve külas Arme kinnis-tu jagamisel tekkivatele katastriüksustele nimed Arme ja Arme tee; Patika külas asuva Kaasiku katastriüksuse uueks ka-tastriüksuse nimeks Kaasikupõllu ja Kaa-sikumari; Pruuna külas Kangro kinnistu jagamisel tekkivatele katastriüksustele nimed Kangro, Kangro põllu ja Kangro tee; Pruuna külas Kartulihoidla kinnistu jagamisel tekkivatele katastriüksuste nimed Kartulihoidla ja Kartulihoidla tee; Moe küla Kiige kinnistu jagamisel tekkivatele katastriüksustele nimed Kiige, Kiige talu ja Kiige põllu; Pruuna külas Uustalu kinnistu jagamisel tekkivatele katastriüksustele nimed Uustalu ja Uustalu tee.
- 9. Anti koter üürile.
- 10. Asuti pärima Nikolai Gorjatševi ja Viktor Ljubko pärandit.
- 11. Pikendati töölepingut lasteaia Sinilill juhatajaga.
- 12. Kinnitati ametisse Tapa hooldekodu juhataja.
- 13. Võeti vastu korraldused loa andmise kohta jäätmemahuti harvemaks tühjen-damiseks ja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemis kohta – kokku 164 korraldust.

20. veebruar

- 1. Paigutati Tapa hooldekodusse kaks vallakodanikku.
- 2. Eraldati AS Tapa Haigla 2008. aastal vallakodanikele osutatavate hooldekodu teenuste eest 249 912 krooni.
- 3. Nõustuti Moe külas asuva Kiige kinnistu jagamisega kolmeks eraldi ka-tastriüksuseks, Jäned a külas asuva Pärtel-Lauritsa kinnistu jagamisega kaheks eraldi katastriüksuseks.
- 4. Väljastati ehitusluba OÜ Jäned a Ho-busekasvatusele söödahoidla rekonstruee-rimiseks Jäned a külas, OÜ Raufarmile veisefarmi rekonstrueerimiseks Raudla külas.
- 5. Moodustati enampakkumise komisjon kinnistu aadressil Loo de tn 30 müümiseks.
- 6. Võeti vastu määrus „Tapa valla munit-sipaalkoolide ja huvialakooli õpilaskoha tegevuskulu arvestusliku maksumuse kinnitamine ühe õpilase kohta 2008. aastal ning Tapa valla kooliõpetajate lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu arvestusliku maksumuse kinnitamine ühe lapse kohta 2008. aastal“
- 7. Kinnitati Tapa valla 2008. a eelarve kulude jaotus tegevusalade ja majandusliku sisu järgi.

- 8. Kinnitati raha eraldamine tervishoiu ja sotsiaalse kaitse ning noorsootöö kuludeks Tapa valla 2008. a eelarvest
- 9. Väljastati OÜ T&U DUO kasutu-ses olevale sõiduautole Volkswagen Transporter´ile registreerimisnumbriga 805 AVG taksoveoloa alusel sõiduki-kaart.
- 10. Eraldati 2000 krooni Lääne-Virumaa Pensionäride Ühingule 6. aprillil toimuva maakonna nelja linna pensionäride pidu-päeva tegevustoetuseks.
- 11. Võeti vastu korraldused loa andmise kohta jäätmemahuti harvemaks tühjen-damiseks ja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemis kohta – kokku 163 korraldust.

27. veebruar

- 1. Võeti vastu korraldus puudega inime-sele hooldaja määramisest keeldumise, inimesele hooldaja määramise, kodutee-nuse osutamise ja koduteenuse osutamise peatamise kohta.
- 2. Maksti veebruari kuus 75-le vallakoda-nikule toimetulekutoetust kokku 108 698 krooni ja toimetulekutoetusega kaasnevat täiendavat sotsiaaltoetust 11-le vallakoda-nikule summas 2200 krooni.
- 3. Tunnistati riigihanke „Tapa kesklinna detailplaneeringu koostamine“ hankeme-netlusel vastavaks AS Koger & Partnerid, AS Pöyry Entec ja AS K&H esitatud pakkumused, kui hanketeates ja hankedo-kumentides esitatud tingimustele vastavad pakkumused.
- 4. Hanke „Invatranspordi ja liikumistakis-tusega isikute transporditeenuse osutami-ne“ pakkumuse edukakas pakkumuseks tunnistati Tapa Autobussipargi OÜ esita-tud pakkumus.
- 5. Väljastati ehitusluba OÜ Raufarmile Raudla vedelsõnnikuhoidla ehituseks Raudla külas
- 6. Alates 1. oktoobrist 2008. a muutub Tapa linnas Ülesõidu tänava läänepoolne ja idapoolne rada Õuna tänavast kuni Valge-jõe puisteeni parkimise ja peatumise keelu alaks. Liiklus reguleeritakse liiklusemärgiga 361 „Peatumise keeld.“
- 7. Nõustuti Jootme külas asuva Jootme sigala maaüksuse ostueesõigusega erasta-misega ehitise omanikule ja Jootme külas Suurfarmi maaüksuse ostueesõigusega erastamisega ehitise omanikule.
- 8. Võeti vastu korraldused loa andmise kohta jäätmemahuti harvemaks tühjen-damiseks ja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemis kohta – kokku 148 korraldust.

5. märts

- 1. Määrati puudega inimesel hooldaja ja võeti vastu korraldus koduteenuse osuta-miseks.
- 2. Väljastati ehitusluba OÜ-le Jaotusvõrk elektri maakaabelliini ehitamiseks Saiakopli külas Irise maaüksusel.
- 3. Kinnitati valla 2008. aasta eelarvest rahalise toetuse eraldamine toetuse saajate kaupa – seltsitegevus, religioon- ja muud ühiskonnateenused.
- Noortespordi rahastamiseks kinnitati pearaha maksumuseks 2008. aastal 3500 krooni. Samas kinnitati ka spordiklubidele rahaline toetus ning spordialasid harrasta-vate õpilaste tellimuslik arv.
- 4. Võeti vastu korraldused loa andmise kohta jäätmemahuti harvemaks tühjen-damiseks ja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise kohta – kokku 260 korraldust.

tele liikmetele.

- 4. Muudeti volikogu hariduskomisjoni koosseisu.
- 5. Muudeti vallavolikogu 15.12.2005. a määrust nr 12 „Ühekordse sünnitoetuse maksmise kord.“

VALLAVOLIKOGU ISTUNGID

10. jaanuar

- 1. Otsustati algatada detailplaneering asu-kohaga Tapa linna kesklinna piirkond.
- 2. Vallavalitsusele anti luba korraldada riig-ghange Tapa kesklinna detailplaneeringu koostamiseks.
- 3. Määrati töötasu vallavalitsuse palgalis-

Elektri- ja elektroonikaseadmete kogumisring Tapa vallas

Tapa vallavalitsus koostöös Elektri- ja Elektroonikaseadme-te Ringlusega korraldab **elektri- ja elektroonikaromude kogumisringi. Kogumisring toimub 26. märtsil 2008.** Kogumisringil võetakse **elanikelt** tasuta vastu elektri- ja elektroo-nikaromusid.

Elektri- ja elektroonikajäät-med on:

- 1. Suured kodumasinad (külmi-kud, pesumasinad, elektripliidid, mikrolaineahjud, elektriradiaato-rid, kliimaseadmed, ventilaatorid jms);
- 2. Väikesed kodumasinad (tol-muimejad, õmblusmasinad, rõstrid, kellad, kaalud, kohvima-sinad jms);
- 3. IT- ja telekommunikatsioo-niseadmed (raalid, sülearvutid, telefonid, mobiiltelefonid, auto-maatvastajad, printerid jms);
- 4. Tarbeelektronika seadmed (raadiod, televiisorid, video-kaamerad ja -magnetofonid,

muusikariistad jms);

- 5. Valgustusseadmed (lumino-foorlampide valgustid, sirged luminofoorlambid, kompakt-lambid);
- 6. Elektritööriistad (v.a suured paiksed tööstuslikud tööriistad); Kogumisaudode peatuspaigad ja ajad on järgmised:

Tapa linnas:

- 1. Taara ja Võidu pst rist 9–9.20
- 2. Nurga äri (Decora) parkla Ambla mnt ja Paide mnt nurgal 9.35–9.50
- 3. Lukoil bensiniijaama tankla 10.05–10.25
- Karkuse piirkonnas:**
- 4. Nõo korruselamu juures 10.45–11
- 5. Karkuse klubi 11.15–11.30
- Saksi piirkonnas:**
- 6. Saiakopli mõis 11.40–11.55
- 7. Moe korrusmajad 12.05–12.20
- 8. Imastu korterelamu 12.40–12.55

Muuda oma kodu tuleohutumaks!

Eelmsel aastal käivitunud pääs-teala ennetustöö programm, mille keskmes on projekt “Kodu tuleohutuks!”, jätkub ka tänavu.

Õnnetuste analüüs näitab, et tulekahjud, mille tagajärjel saavad vigastada ning hukuvad inimesed, leiavad aset valdavalt kodudes. Projekti „Kodu tuleo-hutuks!“ algatamisel sai otsusta-vaks kurb statistiline tõdemus, et igal aastal hukub Eestis tu-leõnnetuste tõttu keskmisel 140 inimest. Läänud aastal oli see arv 132. Peamised tulekahjude tekke põhjused on hooletu lahtise tule kasutamisel, hooletu suitsetami-ne, küttekollete nõuetele mitte-vastav kasutamine või paigaldus, aga ka rikkis elektriseadmed.

Tulesurmade põhjuste taga peituvad mitmetahulised probleemid, mille lahendamiseks ei piisa ainult päästeasutuste tege-vusest. Kodude tuleohutumaks muutmisel ning inimeste elu ja vara kaitsmisel teeme aktiivset koostööd maavalitsuste, ko-halike omavalitsuste, meedia, vabatahtlike organisatsioonide ja ettevõtjatega.

Täname kõiki koostööpartne-reid, kes peavad oluliseks elanike

turvalisuse tõstmist!

Eelmsel aastal külastasid päästekeskuse töötajad Ida- ja Lääne-Virumaal ligi nelisada kodu ning paigaldasid kohalike omavalitsuste väljavalitud maja-pidamistesse 360 suitsuandurit. Piirkonna tuleohutusalasesse ennetustustöösse olid kaasatud kõik meie tegevuspiirkonna 37 kohalikku omavalitsust, kellest aktiivsemad muretsesid lisaks meie paigaldatutele oma elanikele 1273 suitsuandurit.

Käesoleval aastal on pääste-keskusel plaanis külastada 800 kodu ning paigaldada vähemalt 400 suitsuandurit, millele lisan-duvad kohalike omavalitsuste muretsetud. Vähekindlustatutele antakse ja paigaldatakse suitsuan-durid tasuta.

Lisaks kohalike omavalitsus-te väljavalitud majapidamistele võivad tuleohutuse spetsialisti aga koju kutsuda kõik soovijad. Selleks tuleb helistada päästeala infotelefonile 1524. Teenus on tasuta. Kodukülastuste käigus ke-dagi ei trahvita, vaid fikseeritakse olukord ja arutatakse lahendusi kodu võimalikult tuleohutumaks muutmisel. Kui olete eelnevalt

Lehtse piirkonnas:

- 9. Jootme korruselamud 13.25–13.45
- 10. Linnape mõisa ees 14–14.20
- 11. Lehtse kultuurimaja parkla 14.35–14.55

Jäned a piirkonnas:

- 12. Jäned a Allika maja 15.20–15.50

Sellel kogumisringil ei saa ära anda ohtlikke jäätmeid. Ohtlike jäätmete kogumisring toimub eraldi.

NB! Elektri- ja Elektrooni-kajäätmed tuleb otse üle anda vedajale.

Kateooriliselt on keela-tud tuua ja vedelema jätta kogumiskohtadesse suur-jäätmeid ja olmejäätmeid. Kogumiskohad, kuhu tuuakse ja ladestatakse jäätmeid, mida nimetatud kogumisring ei hõlma, jäetakse järgmistest kogumisringidest välja.

Krista Pukk, Tapa VV keskkonnaspetsialist

Muudatused vallavalitsuse ametnike vastuvõtuaegades

Alates 17. märtsist 2008 hakka-vad kehtima mõned muudatused vallavalitsuse ametnike vastuvõ-tuaegades. Peamine muudatus on, et neljapäeviti on paljudel ametni-kel vastuvõtt kella 17.30-ni.

Vallavanem E 9–10

Abivallavanem E 9–10

Vallasekretär E 10–12, N 13–16

Finantsnõunik E 13–14, K 9–11, N 14–15

Sotsiaalnõunik E 8–11.30, N 13–16

Arendusnõunik E 10–12, N 14–17.30

Kultuurispetsialist T 10–12, N 14–17.30

Vallasekretäri abi T 10–12, N 13–16

Rahvastikuregistripidaja E, K 09–12; T 13–16, N 13–17.30

Majandusosakonna spetsialis-tid E 10–12, N 13–17.30

Hoolekandespetsialist T 8–11.30; N 13–17.30

Toimetulekuspetsialist T 8–11.30; N 13–17.30

Lastekaitsespetsialist E 8–11.30; N 13–17.30

Sotsiaaltöötaja Lehtse teenin-

duspunktis E 9–16; R 8–12

Sotsiaaltöötaja Moe teenin-duspunktis E 8–12, T 13–16, R 8–12

Vallasekretäri abi Jäned a tee-ninduspunktis T 9–12

Sotsiaaltöötaja Jäned a teenin-duspunktis K 14–16

Kuna paljude ametnike tööüles-anded nõuavad ka vallas ringi liikumist, siis väljaspool vastuvõtu-aega nendega kohtumiseks, palun iga ametnikuga kindlasti eelnevalt telefoni teel kokku leppida.

Piret Treial, vallasekretär

Amanda Rosari mälestused

2008. aasta on Eesti Vabariigi juubeliaasta. Meie kodumaa saab 90-aastaseks. Inimese elueaga võrreldes on see kõrge iga.

Neid, kellele antud aastaid 90 või üle selle, on Tapa vallas 42 inimest. Neist Tapa linnas elab 28, Lehtse-Jäneda piirkonnas 13 ja Saksi piirkonnas 1. Kokku 34 naist ja nende hulgas ainult 8 meest, kelle sünniaeg mahub enamiku meie jaoks kaugete aastate, 1908–1918, vahele.

Tapa vallavalitsus saadab oma auväärsetele eakatele nende sünnipäeval kimbu lilli. Mida meenutada elatud aastatest? Iga inimese lugu on erinev ja kordumatu nagu iga elugi. Igaühest võiks kirjutada raamatu.

15. jaanuaril 2008. a käis Amanda Rosari tema 90. sünnipäeval intervjuerimas Anne Raava.

K: Palju Sul õdesid-vendi oli?

V: Õdesid ei olnud mitte ühte, aga oli kolm venda. Kõige vanem vend, see läks saksa sõjaväkke. See sai seal otsa. Keskmine vend see oli seal Tallinnas oma perega. Kõige noorem vend oli veel siin, oli metsavennaks. Ma olin kümne aastane, kui ema ära suri. Võta oma kott ja kepp ja hakka otsima, missugune üks sind vastu võtab. Häid päevi pole mul olnud ja kõike ei tohi rääkida.

K: Aga kus Sa koolis käisid ja mitu klassi Sa käisid?

V: Neli klassi ja Pruuna mõisas Lehtse juures. Nüüd veel mõtlesin ise üks päev, olin koikus seljali ja mõtlesin, et nüüd on 80 aastat sellest möödas kui ma seal käisin, et peaks mind veel enne surma ikka seda majagi viidama vaatama. Et ma ikka suvel pean Virvele (tütar) rääkima, et viib mind sinna vaatama, missuguseks ta selle 80 aastaga on siis tehtud.

K: Käisid neli klassi ära ja mida Sa siis tegema hakkasid?

V: Ja siis hakkasingi talutööd tegema.

K: Omas talus?

V: Oma talu ei olnud. Vat siis hakkasingi taludes käima. Täna olen siin, homme olen seal.

K: Mis tööd taludes teha tuli? Mida üks kümneaastane tüdruk teha jak-sas?

V: Kõiki. Olid niisugused peres, kus olid väiksemad lapsed. Perenaine ja peremees läksid põllule tööle, jätsid siis sind lapsega koju, sa vaatasid seda last. Ja kui ma olin juba neliteist, siis olin juba täitsa talutüdruk. Siis ei olnud mul enam midagi häda. Üks uks kinni ja teine uks lahti.

K: Ja kuidas pererahvas tavaliselt oli?

V: Hea pererahvas, aga mõnes kohas vaata, mis sulle öeldakse.

Kas tuled sisse või hakkad kohe ära minema.

K: Taludes oli tööd nii talvel kui suvel?

V: Ümber aasta jah. Sassil (talul Nõmmkülas) teenisin kolm aastat ja ei olnud viga. Need olid küll nii vastutulelikud inimesed. Nad siis mind veel leeritasid ja kõik. Läksin siit, kui olin juba 18-aastane. Noh siis oli juba ilm lahti. Siis ma läksin Kiisale (talul Alupere külas) talu- pesse. Seal ma teenisin neli aastat. Seal oli ka väga hea pererahvas. Kui teenistust ei olnud, siis tulin tädi juurde Olevile (talul Nõmmkülas) ja olin paar nädalat siin. Selle aja peale jälle kuskil mõni uks avanes ja läksid jälle tööle.

K: Kuidas vanasti talutööd tehti?

V: Võtsid hobused, läksid põllule, äestasid, vedrutasid või tegid, mis tahtes. Tulid sealt keskhommikule, tulid lõunale, tulid õhtale. Läksid lauta, võtsid lüpsiku kätte, lüpsid lehmad, kõik tegid. Nüüd on traktorid, nüüd on autod ja tööd on ikka kõik riimas-raamas. Ja siis mindi pühapäeval kiriku ka. Pandi hobune vedruvankri ette ja mindi.

K: Mis olid taluteenija tööd ja mis olid perenaise tööd?

V: Kõik tehti seltsis. Teenijale ei öeldud, et sa võtad nüüd selle labida või hargi ja lähed sinna põllule ja perenaine jäi tuppa kooki küpsetama. Ei, kõik seltsis põllule ja seltsis koju! Ja kõik ühe söögilaua taha!

K: Ja kui palju teenijatüdrukule maksti?

V: Eesti valitsuse ajal maksti head palka. Vanad eesti kroonid, ma ei oska seletada nüüd, aga sa said kolm kuud 30 krooni kuus ja teist kolm kuud 35 krooni kuus. Ja prii söök. Söömise eest sa ei maksnud kopikatki. Voodirüüd need kõik olid ka perenaise poolt.

K: Kus teenijatüdruk magas? Oli tal omaette nurk?

V: Kiisal ma magasin suuremas toas, mis neile ei puutunud. Öeldakse ikka, et üks puhtam nurk. Minu koiku oli siis seal. Hommikul kell viis või kell kuus, kuidas see üles-tõusmine seal siis oli, tegi perenaine ukse lahti ja hüüdis, et lähme lauta lüpsma. Tõusid üles, panid riidesse ja läksid. Muidu kõik põllutöö, see oli seltsis, ei olnud üldse, et üksinda pidid tegema.

K: Kuidas need noorepõlve peod olid?

V: Pidu oli kui pidu. Suurem osa olid keelpillid ja suured lõõtsad. Kes kedagi oskas, nii mängiti. No siis olid ju seltsid ka, perenaiste selts. See korraldas pidu, siis olid tuletõrje mehed, need tegid pidu. See oli siis nende sissetulek.

K: Mis tantse tantsiti?

V: Kõik valsid, polkad, padespa-

Vaatamata elus ettetulnud raskustele on Amanda Rosar säilitanud oma rõõmsa meele.

Foto Amanda Rosari perealbumist

nid, krakovjakid. Kõik niisugused tantsud tantsiti. Tantsiti Saiakopli mõisa saalis. Saal oli sarnane nagu praegu, ega seal midagi uut juurde tehtud pole.

K: Sa käisid ka mõisakarja lüpsmas?

V: Jah, Nõmmküla mõisas. Vana Nof (Nõmmküla mõisnik Karl Knauf) läks 1938. siit ära. Loomad, ega ta siis neid Saksamaale hakanud vedama, ta jättis need kõik siia. Tallinnast või kust see juhataja (Parts) siis tuli ja hakkas siin mõisa pidama. Noh, siis ma läksin sinna lüpsma. Meil oli seal 30 lehma. Ja kolm korda päevas lüpsime, kolmekesi lüpsime, igal ühel kümme lehma lüpsa ja kolm korda. Piim veeti kõik Nõmmküla meiereisse. Mõis sai siis selle raha omale. Sellest ta ka lüpsjatele mõne kopika andis.

Tütar: Ema räägi seda lugu ka, kuidas Sa lehmadega Viru-Jaagupi metsadesse läksid.

V: Võtsime lehmad ette ja jõudsim Porkunisse. Käsk tuli, et on vaja minna riigi loomadega Venemaale. See oli 1941. aastal. Läksime Porkunisse 30 lehmaga. 30 lehma oli sul ees ja hobune oli sul vankriga järgi. Seal olid sul need piimaplännikud ja lüpsikud ja oma leivakott. Sinna Viru-Jaagupi poole kuhugi me surusime. Porkunis jätsime juba ühe lehma maha. Lehm poegis seal ja jäi sinna maha ühele peremehel, meie läksime teistega edasi. Ojasoo Valter ja Metsapere Kustas (Nõmmküla mehed) olid siis need,

kes käisid meid hobusega sinna metsa vaatamas. Valter tuli jälle ühel õhtul hobusega ja mina küsin, et kas sa mind siit ära ei veagi, et kas ma pean siin metsas sünnitama hakkama. Noh, lähme siis minema! Ma kobisin vankrisse ja kas sain paar nädalat kodu olla, kui sündis tütar. Kari oli kuu aega metsas. Loomad tulid tagasi ja kui laps oli kolmenädalane, läksin jälle mõisa lüpsma. Meil oli seal mõisa laudas 5-aastane seemendamise pull. See jäi ka maha. Venelased võtsid tõmbasid selle pulli laudast välja koplisse ja lasid maha. Mina jälle ei tea, kus see pull pandi, kas söödi korraga ära või läks raisku või jäeti sinna varestele.

Tütar: Räägi küüditamisest ka, kuidas nad seal liha praadisid.

V: Palju meil seda putka (Nõmmküla raudteevahi majake) kööki oli, kolm või neli sõdurit tulid ja suur koer oli ka. Tuli sisse ja näitasid käega, et mine teise tuppa. Ma siis võtsin lapsed ja istusin teises toas, siis nemad seal köögis praadisid endile liha. Aga leiba netu, siis küsisid mu käest veel leiba. Ma andsin neile pool leiba. Siis söid seal. No see koer oli küll suur. Need olid need küüditajad mehed, kes pidasid raudtee ülesõidukohas valvet, et midagi mööda ei lähe. Kui Vaikmaa Volli tuli Vahakulmu veskilt jahukoormaga siia poole, siis kaks tükki olid ülekaigu peal tulid ja pidasid Volli kinni. Küsisid Volli käest, et anna raha. Volli, et ei ole, aga koer oli nii välja õpetatud, et kui sõdurid vaatasid sinna poole, siis

koer juba sakutas varrukast Volli. Volli andis teistele 25 rubla. Volli sai mõne sammu edasi, need siis vaatasid seda raha, kas siis pidasid omale väheks ja siis jooksid selle koeraga järele. Veel ikka küsisid, aga mina enda ukse pealt ei kuuld, kas Volli andis neile või ei and. Koer oli kui aastane vasikas. Kui ta sulle rindu kargas, siis olid küljeli maas.

K: Mehele läksid 1941. aastal?

V: Jah, 1941. aastal ma läksin mehele. Ütlesin, et nüüd on mured kantud. No siis hakkas juba mees muretsema kõiki asju, mis oli vaja muretseda. Peale selle hakkasid siis need lapsed olema. Ei olnud kerge. Pane üheksale inimesele lauale, mis sa soovid. Seitse last oli, ise kahekesti. Pane lauale, mis tahad! Plikad tulid Tamsalust koolist, ma hommikul andsin siis mõne kopika, et jääge leivasabasse, tooge leib, aga kui koju jõudsid, oli pool otsas.

K: Mitu tüdrukut ja mitu poissi oli?

V: Kolm plikat ja neli poissi.

K: Millal te siia elama tulite?

V: Siia tulime elama 1965-ndal (Käbi talu Nõmmkülas) Siis olid lapsed juba suuremad. Virve läks siia raudtee peale tööle. Poisid hakkasid käima kolhoosis kapsaid rohimas. Kes aga vähe kaela kandma hakkas, see midagi tegema pidi. Ei saand, et sa oled nii pisikene, ära mine.

K: Lõpetuseks?

V: Elu ei ole kerge olnd, aga neid päevi on ikka antud. Ja siis peab neid ka lõpuni tassima!

Ambla II kihelkonnapäevad lähenevad!

Ambla Haridusselts korraldab käesoleval suvel II Ambla kihelkonnapäevad, mis aitavad meenutada ja elus hoida muistse kihelkonna identiteeti ja parandada kokkukuuluvustunnet. Osalemas on endise kihelkonna kõikide omavalitsuste taidlejad ja külalised kaugemalt.

Korraldajatel tekkis idee pöörduda mõttes kaugemasse minevik-

ku ja seepärast toimuvad tänavu üritused moto all: „Keskaeg Amblas.” Et kõigil oleks võimalus juba varakult planeerida oma kalendrites aeg üritustel osalemiseks, siis siinkohal olgu ära toodud päevade ülevaatlilik kava:

4. juuli 2008

kl 18 II kihelkonnapäevade avamine Ambla kirikus, ans Hortus

Musicus kontsert

kl 20 Kirikulegendid, loeng Einar Laignalt, etendus Ambla näiteringilt Anne

kl 22 Rehepidu, esinevad kihelkonna ansamblid, teenindab Musta Täku Tall

5. juuli 2008

kl 10 Käsitöölaad Ambla staadionil, keskaegne käsitöö val-

mistamine ja õppimine kohapeal (küünalde valmistamine, pakutrukk, ketramine, seebi keetmine, loeng keskaegsest rõivastusest ja ürtidest)

kl 13 Rongkäik, laulu- ja tantsupidu Ambla staadionil (lõpetamine kl 16.30)

kl 20 Kirikukontsert – Jassi Zahharov ja Nele-Liis Vaiksoo (tasuline).

Loodetavasti leiab igaüks endale midagi meelepärast.

Endiselt kutsub Ambla Haridusselts inimesi uurima oma kodu ajalugu, seda talletama ja edasi andma. Aeg lendab kiiresti, inimesed oma mälestustega kaovad ja kui need pole talletatud paberil, siis kaob ka mälu koos nendega.

Ambla Haridusseltsi nimel Vello Teor

Tapa valla ajaleht Sõnumed - Roheline tn 19, Arenduskoda
Üldinfo – tel 325 8690, faks 325 8695.
Ajalehte saab lugeda – tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,
e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee
Toimetaja Heiki Vuntus – tel 325 8696, mobiil 5648 5208
Küljendaja Liina Kald – tel 322 9673, mobiil 528 7998
Trükitud trükikojas Trükis – Pargi 27F, Jõhvi, tel 337 2666
Trükiarv 3600. Leht ilmub kaks korda kuus.
Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19 E–R kell 9–16.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse
huvides toimetada ning lühendada.

**Et hoida ära arusaamatusi peab lehematerjal
olema toimetuses hiljemalt lehe ilmunise
nädala esmaspäeval kell 16.**